

Slučaj Lora: ponovljeno suđenje za ratni zločin pred Županijskim sudom u Splitu

Ocena Regionalnog tima posmatrača: Fond za humanitarno pravo, Beograd i Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek

Ponovljeno suđenje za ratne zločine pred Vijećem za ratne zločine Županijskog suda u Splitu odvija se uz poštovanje uputstva Vrhovnog suda Republike Hrvatske o ponovnom izvođenju svih dokaza i saslušavanju svjedoka iz Srbije i Crne Gore i Bosne i Hercegovine.

Posebnu podršku Vijeću za ratne zločine dali su svjedoci iz Srbije i Crne Gore, koji su na konferenciji za štampu u Beogradu nakon svjedočenja istakli da predsedavajuća sudija profesionalno vodi suđenje, i da duboko veruju da će sud u Splitu doneti pravdu za žrtve i optužene. Pomenuti svjedoci su pohvalili profesionalnost pripadnika policije Hrvatske i Srbije, koji su zajednički brinuli o njihovoj sigurnosti tokom putovanja i za vreme svjedočenja. Pokazalo se da je na njihovu odluku da svedoče pred Županijskim sudom u Splitu ključno uticalo uspostavljanje formalne saradnje između sudova i policije Republike Hrvatske i Republike Srbije u predmetima ratnih zločina, što obavezuje obe države na stalno unapređenje saradnje u cilju obezbeđenja pravde za žrtve i odgovornosti za počinjena nedela.

Ipak, u dosadašnjem toku ponovljenog suđenja odaziv svjedoka oštećenih koji žive u Republici Hrvatskoj bio je veoma slab. Naime, pozivi za sedam svjedoka oštećenih su vraćeni sudu neuručeni zato što, prema podacima Policijske uprave splitsko-dalmatinske, ta lica više ne žive na adresama koje je Županijsko državno odvjetništvo dostavilo sudu. Dvojica svjedoka oštećenih nisu se odazvala pozivu zbog teškog zdravstvenog stanja, a svjedok oštećeni Đorđe Katić uputio je predsednici veća, sudiji Spomenki Tonković pismo u kome je izrazio spremnost da svedoči, kao što je to hteo i u prethodnom postupku, ali je naglasio da poziv nikad nije primio. U tom pismu on je izvestio Sud da zbog straha i toga što je stopostotni invalid ne može doputovati na suđenje, ali je ponudio mogućnost svjedočenja putem video konferencijske veze.

Osim slabog odziva svjedoka iz Hrvatske, pred Vijećem za ratne zločine Županijskog suda u Splitu postoji i problem zastrašivanja svjedoka i njihove nespremnosti da pod pretnjama slobodno i otvoreno svedoče. Dvojica svjedoka, bivši pripadnici vojne policije, tvrde da su izloženi pretnjama. Marko Ivčević se nije pojavio pred sudom, a drugi svjedok, Mario Barišić, koji je tokom istrage i prethodnog suđenja svedočio o stanju koje je zatekao u Vojno-istražnom centru Lora, na ponovljenom suđenju nije opovrgao ranije iskaze, ali se pozivao na parcijalno sećanje. Pri tom, izneo je da je od glavnog državnog tužioca Republike Hrvatske tražio posebne mere zaštite (program zaštite) ali da ih nije

dobio.

Tokom ponovljenog suđenja uočeno je da Vijeće u više navrata nije reagovalo pravovremeno, niti je izreklo opomene kad su branioci optuženih ili sami optuženi prilikom neposrednog ispitivanja svedoka postavljali pitanja i davali komentare kojima su ih napadali i vređali njihov lični integritet.

Obzirom da je utvrđivanje činjeničnog stanja još uvek u toku, za sada se čini nespornim da su u Vojno-istražnom centru Lora bili zatočeni i civili i da su ratni zarobljenici bili izloženi torturi.

Pred Županijskim sudom u Splitu 12. septembra 2005 godine započelo je ponovljeno suđenje protiv osmorice optuženih, pripadnika vojne policije hrvatske vojske, od kojih su četvorica u begu i sudi im se u odsustvu. Na osnovu optužnice Županijskog državnog odvjetništva iz Splita, br. K-DO-131/01, od 25. marta 2002. godine optuženima se stavlja na teret da su u periodu od marta do jula 1992. godine počinili krivično delo ratnog zločina nad srpskim civilima u VIC "Lora". Rešenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 25. marta 2004. godine ukinuta je oslobađajuća presuda doneta u ranijem postupku pre svega zbog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Ovim rešenjem Vrhovni sud je naložio da se ponovljeno suđenje sprovede pred potpuno izmenjenim Vijećem za ratne zločine Županijskog suda u Splitu, koje treba ponovo da izvede sve dokaze sa prvog suđenja i sasluša svedoce iz SCG i BiH koji nisu saslušani na prvom suđenju.

